

VIJFTIENDE HOOFDSTUK.

DE BRAND VAN KORTRIJK.

Kortrijk stond in brand ! Knetterend liepen de vlammen van dak tot dak, wild sloegen ze uit deuren en vensters, loeiend brachten ze overal vernieling en doodsgevaar. Vonken dwarrelden boven de stad en de felle Noordenwind joeg ze al verder om ook in andere wijken onheil te stichten. Jammerend snelden vrouwen met hun kinderen door de straten ; de mannen poogden te vergeefs het vuur te stuiten.

Een groote kerel rende op een ongezadeld paard door de stad. 't Was Jacob Peyt, de geweldige wreker, die tot Kortrijk afgezakt was, hopende de doorluchtige edelen in handen te krijgen. Vrees voor den graaf kende hij niet ; de woede verblindde hem.

— Ghij poorters van Cortrijcke, ziet wel toe, gij zijt verraden ! schreeuwde Peyt. De graaf en zijn valsche edelen hebben den brand gesticht. Hij wil u met vrouw en kinderen in de vlammen ombrengen. Hoonlachend trekt hij met zijn hofstoet heen !

Van alle kanten kwamen de inwoners toegesneld. Ieder beefde van gramschap. Meubelen, ja, kostbaarheden liet men in den gloed, om te beletten dat Lodewijk ontkomen zou. En 't was niet de brand-, maar de stormklokke die alarm luidde ! Met messen, zwaarden, stokken, mokers, spaden, met alles wat onder de hand viel, wierp men zich op den graaf en zijn aanhangers. Met loshangende haren en

gescheurde kleederen gingen de vrouwen en meisjes de edelen te lijf, sloegen en stampten, krabden en beten en brachten de verachte heeren onder de vreeselijkste martelingen om 't leven. De zoo lang opgekropte haat, al 't verduurde onrecht uitte zich in dezen onweerstaanbaren aanval, die een herhaling der Brugsche Metten scheen. Niemand luisterde naar smeekbeden, naar genadegeroep, niemand gaf kwartier, niemand was belust op goud, dat menige edelman bij handvollen aanbood. Jacob Peyt voerde de wrekende bende aan. Eensklaps stond hij voor den heer van Zegherscapelle.

— Ha! ondier, herkent ge me nu ook als op dien avond te Lampernisse, toen ge een kind onder uw paard vertrap-peldet! riep de kerel, zijn wapen verheffend. Herkent ge den boer, die ge in 't gezicht durfde slaan, nadat ge zijn graan vernield hadt? Sterf dan, ellendeling!

En reutelend stortte de ridder neer. Meer dan twee honderd edelen deelden het lot van Boudewijn van Zegherscapelle. (1)

De graaf werd met tien ridders gevangen genomen. Zijn oud-oom Jan van Namen was er in gelukt het bloedbad te ontvluchten.

Na die wraakoefeningen hernamen de Kortrijkzanen den strijd tegen de vlammen. Eindelijk, na bovenmenselijke inspanning, werd het vuur overmeesterd.

Den volgenden dag verschenen de vijf duizend Bruggelingen voor de muren. De burgers lieten hen onmiddellijk binnen en leverden den graaf en de edelen aan dezer verwoedste vijanden over.

— Graaf Lodewijk, wij eischen rekenschap van de keeren, die gij 's nachts van hun bed liet oplichten, sprak Wil-

(1) Tweehonderd edelmannen ende schildknappen, waaronder 23 ridders waren, lieten het leven. Tusschen die principaelste en vermaerdste zijn: Mer Jan van Vlaanderen, Mer Jan van Nivelles, Mer Boudewijn van Zegherscapelle, enz.

lem de Deken, die ook nu weer hoofdman was. Op 't aansporen van uw edelen handeltet gij, nietwaar?

De vorst smeekte genade voor zijn hovelingen.

— Genade? hilde een Bruggeling. Wij zijn het moede door trouwelooze beloften om den tuin geleid te worden. Wij zullen voortgaan met zelf recht te doen en daarom deze ridders ter dood brengen, nietwaar makkers?

— En geen uitstel meer! schreeuwde Breydel.

De medegevangenen van den graaf werden onder 't oog huns meesters in stukken gehakt.

— Ruimen wij ook den graaf uit den weg! kreet Peyt. Hij is immers de overste van den adel! Onze heer heeft hij zich nimmer getoond.

Lodewijk van Nevers sidderde. Doodsbleek was hij getuige geweest der ijselijke slachting. En zou men nu ook de handen aan hem slaan?

— Durft gijlieden niet? hernam Peyt. Laat mij het dan doen!

— Neen, neen, wedervoer Willem de Deken. De graaf blijve gespaard. Maar wij zullen hem naar Brugge medevoeren en gevangen houden tot al onze rechten hersteld zijn!

— Bruggeling, 'k onderwerp mij aan uw wil, zei Peyt weer. Goed, de graaf leve voort. Als er maar niet een dag komt, dat hij u laat martelen, Willem de Deken!

Lodewijk van Nevers moest een klein paardje bestijgen.

— Zoo moogt ge uw blijde intrede binnen onze veste houden! spotte Jacob Breydel.

En omringd door een joelende, lachende menigte reed de vernederde vorst naar Brugge, waar hij in de Halle over al zijn daden mijmeren mocht.

Zannekin vernam de tijding van 's graven kerkering en tastte nu het machtige Ieperen aan. De magistraten moesten evenals in 1302 aan den volkswil toegeven, en onder luid gejuich haalden de burgers den hoofdman van Lampernisse

binnen. Zannekin liet nieuwe vestingen aanleggen, om de gemeente in een beteren staat van verdediging te brengen.

Gent bleef nog onwillig, zich bij de opstandelingen aan te sluiten. Wel werd dit door de wevers geëischt, maar velen dezer koene mannen moesten de stad verlaten.

Ook Oudenaarde bleef 's graven zijde houden. De opstandelingen poogden beide steden te veroveren. 't Werd een ernstige strijd nu, want koning Karel VI van Frankrijk mengde zich ook in de Vlaamsche aangelegenheden door de vrijheid van Lodewijk te eischen. De Bruggelingen lieten echter hun doorluchtigen gevangene stillekens in de Halle. Robrecht van Cassel, meer vertrouwen stellende in de zaak van het volk dan in die van den graaf, begaf zich aan 't hoofd der kerelen.

De Fransche vorst riep de hulpe in van den paus en Vlaanderen werd in den ban der kerk geslagen. De bedehuizen stonden gesloten en de klokken zwegen; zieken konden niet bediend worden en de begrafenissen moesten zonder den bijstand der geestelijkheid geschieden. Toch gaf het volk niet toe. Peyt vond in 't afkondigen van den kerkelijken ban aanleiding, om niet alleen den adel, maar ook de geestelijkheid te vervolgen en menig klooster ging toen in de vlammen op.

Maar de strenge winter kwam en ziekten heerschten in de kampen der Vlamingen. 't Beleg van Gent en Oudenaarde werd opgebroken. De Bruggelingen hielden 't langst stand. Onder de aanvoering van een dapper kapitein, Wouter Ruthgeer, poogden ze 't bedreigde gebied te behouden. De Gentenaren kwamen hen aantasten te Assenede. Naar de kronieken vermelden, zou een zonderling voorval de nederlaag der Bruggelingen veroorzaakt hebben. Toen deze in slagorde geschaard stonden, «kwam eensklaps een haze dwars deure ghelopen, zonder dat men kon nagaan vanwaar het dier kwam of waar hij bevoer, 't welke eenighe van henlieden oordeelden een zeker voortteeken te zijn van kwader aventure, zoodat ze den moed verloren en ook de

anderen des-courageerden, en ten slotte het leger op de vlucht ging ».

De moed was verflauwd en eindelijk kon de Fransche koning te Arques bij St. Omer een verdrag sluiten.

De opstandelingen moesten aan harde voorwaarden voldoen om vergiffenis te krijgen o. a. een boete van 100.000 gulden ten behoeve van graaf Lodewijk opbrengen, schadevergoeding aan Gent en Oudenaarde, aan edelen en geestelijken; het stichten van een klooster te Kortrijk, waar twaalf monniken dagelijks zouden bidden voor de zielen der edelen, die er vermoord werden: pelgrimstochten naar verre plaatsen door 300 Bruggelingen en Kortrijkzanen; de ambtenaren zouden in hun dienst hersteld worden; de verbannen mochten niet terugkeeren.

Na een hechtenis van 24 weken kon Lodewijk van Nevers den kerker verlaten. Eerst ging hij de Gentenaren bedanken om vervolgens Frankrijkwaarts te trekken.

Nu scheen de vrede geteekend. De adel meende te zegevieren. Maar Zannekin, Boonen, Janszoon, Bovijn, Peyt en de andere leiders wilden van geen onderwerping hooren. En « ten gheduerde niet langhere dan totten naesten jaere », dat ze « wederomme van nieuw al in roere stelden ».

— Mijn eed zal ik houden! verklaarde Jacob Peyt. Voor mij is er geen ruste, zoolang nog een ridder op zijn slot woont! Wij, kerelen van Vlaanderen, willen geen heeren, die ons verachten!

En waar Peyt langs trok, daar hingen lijken aan de boomen, daar bleven rookende puinhoopen achter. Zoo was hij in de Lente van 1326 te Hondshoote gekomen. De edelen van St. Winoksbergen vielen hem met hun volk aan. En de man, wiens levensruste de adel verstoord had, de kerel, die door de onrechtvaardigheid der grooten tot de uiterste wanhoop gebracht was, streed er, tot hij nog met het wapen in de vuist stervend neerviel. Zijn vrienden begroeven hem te Coudekerke, «hoewel hij nog ten derde jare daarna bij laste van den bisscop van Inghelram van Tervaan weder ontgraven ende ten pulvren verbrant wiert ».

NIKOLAAS ZANNEKE

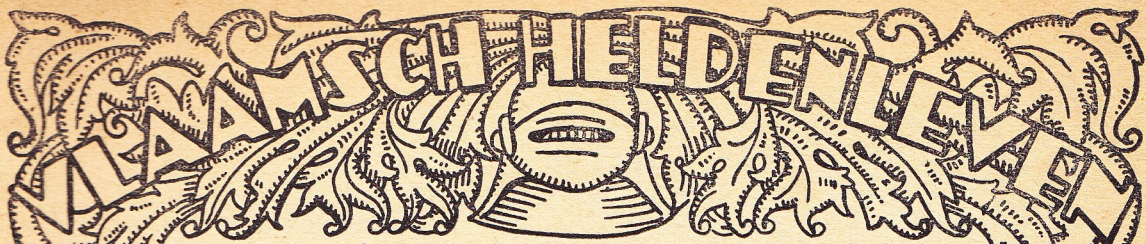

A. HANS

L. OPDEBEEK

UITGEVER

ANTWERPEN

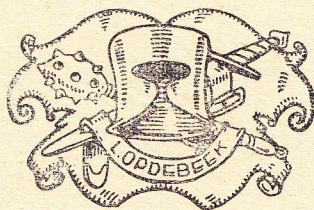
A. HANS

NIKOLAAS ZANNEKIN

PENTEEKENINGEN VAN EMIEL WALRAVENS.

KLEUROMSLAG VAN JAN WATERSHOOT.

DERDE UITGAVE

1941

*L. Lopdebeck
uitgever
Antwerpen*

INHOUD.

	Blz.
I. Het feestmaal der ridders	5
II. Het ongeluk	16
III. Op de hoeve	25
IV. De begrafenis	33
V. Op 't kerkhof	36
VI. De vlucht	41
VII. Naar Brugge	51
VIII. Te Brugge	59
IX. De volkswil	64
X. De terugkeer	69
XI. Beroering en schijnbare rust	78
XII. Voor het slot van Lampernisse	81
XIII. De list	87
XIV. De opstand breidt zich uit	100
XV. De brand van Kortrijk	104
XVI. Aan 't Fransche hof	109
XVII. Naar Cassel	111
XVIII. Te Cassel	114
XIX. De slag bij Cassel	116
XX. Te Lampernisse	123
XXI. Na den slag	126

A. HANS
CASSEL

(NIKOLAAS ZANNEKIN)

